

VAN EN VOOR DE LEZERS

KEVERSTUDIE.

In *De Wandelaar* van Juni 1931 (bladzijde 186) vestigden wij de aandacht op het vermaarde keverboek *Coleoptera Neerlandica*, welk standaardwerk is geschreven door jhr. dr. Everts. Naar aanleiding van onze bespreking vroegen enkele lezers, of er over dezelfde aangelegenheid ook beknopter werkjes in het Nederlandsch bestaan. Het is om deze reden, dat wij ditmaal wijzen op het boekje *Keverstudie* door C. A. Kruis, dat in 1923 het licht zag bij de Drukkerij Voortvaren te 's-Gravenhage. Binnen een beknopt bestek, op een prettig populair-wetenschappelijke wijze, roert de schrijver een groot aantal onderwerpen aan.

In het voorwoord laat Kruis uitkomen, dat het doel van zijn boekje is den beginnenden coleopterologen eenig inzicht te geven in de voornaamste keverfamilies en hen ervan te doordringen, dat de door hem behandelde insectengroep buitengewoon boeiende vertegenwoordigers heeft. In dezen opzet is schrijver volkomen geslaagd. Door zijn heldere uiteenzettingen, door zijn voortreffelijke, scherpe teekeningen en door de beperking, die hij zich oplegde en waardoor hij niet vermoeit door het vermelden van een verwarrende hoeveelheid details, worden de beginners onder de kevervrienden met beleid op weg geholpen.

Nuttig zijn ook de aanwijzingen, die Kruis geeft met betrekking tot het vangen en verzamelen van kevers, die vooral in de eerste helft van 't jaar overvloedig zijn, maar ook nadien, zelfs tot in den winter toe, kunnen worden opgespoord, wanneer men maar voldoende ijver aan den dag legt.

Op instructieve wijze wordt verder de uitwendige bouw der kevers in woord en beeld geschetst, terwijl bovendien in korte hoofdstukjes achtereenvolgens wordt stil gestaan bij de loopkevers, bladspruitigen, boktorren, haantjes, lieveheersbeestjes, kortschildkevers, aaskevers, snuitkevers, schorskevers, kniptorren, waterkevers en enkele kleine onderorden. Tenslotte weidt Kruis nog uit over de vormen van beschadiging, die bepaalde kevers aanrichten, wanneer zij plantendeelen aantasten, terwijl hij tevens aan een onderdeel van het insectenlichaam, de vleugels, een afzonderlijk beschouwinkje wijdt. Het larve- en popstadium der kevers vormt eveneens het onderwerp van enkele uiteenzettingen. Eindelijk is er nog een register in het handige, smakelijk en ook illustratief aantrekkelijk uitgegeven boekje opgenomen, dat het opzoeken van een bepaalden kever of een kwestie, die met het leven der coleoptera verband houdt, ten zeerste vergemakkelijkt.

EEN NIEUWE BROEDVOGEL IN NEDERLAND.

Al een reeks van jaren zag Symon de Jager, de bewaker van de broedkolonies op „de Beer”, telkens enkele lachsterns, die zich ophielden temidden van de vischdiefnederzettingen. Niemand durfde toen de veronderstelling opperen, dat deze sternsoort hier op den duur zou gaan broeden, er waren er zelfs, die twijfelden aan de vogelkennis van Symon de Jager of het voor een onmogelijkheid hielden een lachstern temidden van de duizenden vischdiefjes te herkennen. Het bleek echter, dat de bewaker goed had gezien, want toen hij omstreeks midden Juni van dit jaar weer herhaaldelijk de lachstern waarnam en uit haar gedrag meende te moeten opmaken, dat ze er broedvogel was, heeft hij niet gerust, voordat hij het nest vond. Inderdaad een knap stukje werk en een bewijs, dat hij de soort goed kende. Op 17 Juni ontdekte hij het nest tusschen de talrijke vischdiefnesten; het bevatte toen twee eieren. In het laatst van Juni kwamen wij op „de Beer” en toonde hij ons het zeldzame nest: het eerste nest in Nederland van deze soort. Bij het naderen van de plaats, waar het nest lag, hoorden we al direct het karakteristieke geluid van de lachstern; ik vond het een mooi, zelfs melodieus geluid, maar Martien Rutten oordeelde anders. Ik had nog nimmer een lachstern gehoord, maar toen we daar bij de plaats kwamen en voor het eerst het geluid opvingen, zeiden we direct: „Dat is de lachstern.” De bewaker moest ons echter helpen om den vogel zelf te ontdekken. Een onmetelijk wijde, intens blauwe Junihemel met honderden, duizenden door elkaar zwenkende en luid krijschende vischdieven en daaronder dan één uit te pikken, die een zwaarderen kop heeft en een geheel zwarten snavel, maar overigens denzelfden habitus heeft als een gewoon vischdiefje, is niet zoo eenvoudig. We stonden versteld over het scherpe waarnemingsvermogen van onzen geleider, die direct de lachstern in den kijker had. Ja, nu zagen we hem ook, en als je eenmaal den vogel in de gaten had, kon je wel een paar verschilpunten ontdekken.

De eerste indruk is: een zwaardere vogel dan een vischdief, vooral de kop is dikker, zoo ook de romp, terwijl de snavel, die geheel zwart is, goed opvalt, doordat hij dikker is en meer gelijkt op den vorm van den meeuwensnavel. Als de vogel over ons heenvliegt, zijn ook de zwarte pooten goed te zien, ze steken duidelijk af tegen de smetteloos witte onderzijde, terwijl ze bij het vischdiefje nauwelijks te zien zijn. Ook in het gedrag vielen verschilpunten op te merken, want toen we ons een eindje verwijderden,

*Nest en eieren van de lachstern op
„de Beer” (Hoek van Holland)
27 Juni 1931*

Foto Jan P. Strijbos

was de lachstern één der brutaalsten en zat ze al weer op haar eieren, toen de vischdiefjes nog in de lucht hingen. Symon vertelde ons, dat de lachstern zeer fel was op de scholeksters en elke bonte piet, die het waagde in de nabijheid van haar nest te komen, met groote energie te lijf ging en met veel meer succes dan de vischdief. Blijkbaar kende zij haar pappenheimers. De scholeksters, welke in de vischdiefkolonie op het Groene strand van De Beer nestelen, blijken thans n.l. schandalige nestenroovers te zijn. Hun jongen voeren ze uitsluitend met donsjongen van de vischdiefjes, die daar voor het grijpen zijn; ook de eieren, liefst bebroede, zijn van hun gading. Het merkwaardige is, dat alleen de scholeksters, welke in de vischdiefkolonie broeden, zich aan dergelijke praktijken schuldig maken; de scholeksters, welke hun nesten hebben op „het Breed”, aan den binnenkant der duinen, doen het zeer waarschijnlijk niet. Met deze scholeksterplaag was het dit jaar zoo erg, dat de groote sterns in het begin van den broedtijd niet aan den gang konden komen. Elk ei, door hen gelegd, werd onmiddellijk weer door de scholeksters gekaapt, met het gevolg, dat de kolonie groote sterns dit jaar slechts pl.m. 800 paren telt (in 1930 1200 à 1500 paren) en een groot gedeelte der nederzetting ging verkassen naar Oost-Voorne, waar thans pl.m. 1000 paren broeden. Naast de plaag van de meeuwen (kapmeeuw en zilverbmeeuw) zit Vogelbescherming thans ook nog met het probleem van den scholekster. Hoe staat het met de scholeksters op Griend? Wie heeft er wel eens een geval van nestenrooverij van den scholekster waargenomen? Het is te hopen, dat de lachstern van De Beer zich de scholeksters van het lijf

zal weten te houden, opdat deze eerste broedpoging met succes bekroond wordt.

Dat we de lachstern thans aan de lijst van Nederlandsche broedvogels kunnen toevoegen, hebben we hoogstwaarschijnlijk aan het werk van „Vogelbescherming” te danken. Sinds „De Beer” bewaakt wordt, is het aantal vogels er geweldig toegenomen, duizenden en duizenden vogels kunnen er nu ongestoord hun broedsel groot brengen. Toen ik er in 1909 voor het eerst kwam, vonden we er maar enkele klutennesten; thans wordt hun aantal op 500 paren geschat, het aantal vischdiefjes is thans het tienvoudige van vroeger. Dat ook de kleine zee-meeuw, vroeger daar ontbrekende, er thans in een dozijn paren broedt, schrijf ik echter niet in de allereerste plaats toe aan „Vogelbescherming”. Misschien vindt dit zijn oorzaak in het feit, dat we thans een tijdperk tegemoet gaan, waarin de meeuwachtingen zich enorm vermenigvuldigen, een „weel-tijdperk” voor de meeuwen, een periode, waarin de meeuwen een hoofdrol zullen gaan spelen, waardoor we kunnen gaan spreken van de suprematie der Laridae. Maar de toeneming van alle andere vogels op de „De Beer”, vooral ook de vestiging van de groote sterns in 1929, is het gevolg van de rust en veiligheid, waarvoor „Vogelbescherming” zorg draagt. Ook op de andere door „Vogelbescherming” bewaakte terreinen zien we vermeerdering der broedvogels. Dat er dit jaar weer lepelaars in de Muy op Texel broeden, danken we aan de strenge bewaking en afsluiting gedurende den broedtijd van dit unieke staatsnatuurmonument.

Jan P. Strijbos.